

saink, sem nyelvünk, sem nemzetünk, sem vallásunk miatt. Nem szégyellem tehát alkalmas és alkalmatlan időben hirdetni nektek az örömmüzenetet, s azért teszem, mert nagyra értékellek titeket: az egymásért vállalt áldozathozatal örökösei, unitáriusok vagytok. Ez pedig nemcsak az étellel járó szenvedéseket, hanem a jó hírt, az evangéliumot és a szeretetet is jelképezi.

Még egyszer szerényen Teerstegenre kívánlak figyelmeztetni, és megkérlek arra szeretett Testvéreim, hogy azt ne várjátok tőlem, hogy múltnak és jövődönnek álmoképeivel ámítsalak titeket, mert azt nem tehetem. Az időnk meghatározott, amiről nem tudunk semmi közelebbit, viszont egyet bizonyosan megfontolhatunk, hogy ki kell a végsőkig használni azt.

Balázs Ferenc unitárius lelkésszel én is vallom, hogy „Szomorú dolog volna, hogyha a mi unitárius hitünk nem bírná meg a mindenkori igazat, a lelkiismeret szavát, a határozott imperatívust. A lelkiismeret szava Isten szava. /.../ Titkok és meglepetések már csak itt vannak ezen a kurta lélegzetű világon, az öregek taposta úton. Az ősök fájdalom színjátéka hol van? /.../ Magamban hordom Isten tüzét, szüntelen buzgólkodván az ő útjain.”

Azt az igazi vallást hirdetem, ami átmegegy a vérünkbe, ami életünké lesz, ami mozgat bennünket, s amelyet cselekszünk (Varga Béla).

Ha megszorodtatok, vagy terhetek megnőtt, jöjjetek evangéliumot hallgatni, mert meg fogjátok hallani tőlem, hogy „mindig van néhány jó ember, aki magában egy meleg szobát hordoz, kályha, tető és ablak nélkül” (Keller), ahová bemehetsz, megpihenhetsz, megmelegedhetsz, kisírhatsz magad, és enyhülten távozhatsz. Itt, a szív melegében, a vigasztalás, az új reménység megérkezéig mindenki talál magának nyugalmat, egy kellemes helyet.

Igyekszem tehát bátor és hű maradni, mint a fenyő, mely színét akkor sem változtatja meg, mikor a hó az ágát a földre nyomja (Hirohito). A kezembem fáklyát hordozok, engedjétek, hogy közéték lépjek velem, s ígérem, hogy nem fogom eltakarni előletek a Napot! Ámen.

A BÉNA KEZŰ EMBER

Márk 3, 4-5

Kedves Atyámfiai, Testvéreim!

A mai istentiszteleten ismét meg kell próbálnunk kis erőfeszítéssel azonosulni olyan gondolatokkal és érzelmekkel, melyek nem jellemzők az általános hétköznapijainkra. A mai beszéd sem szól a vasárnapi hívőkhöz, hanem azokhoz, akiknek eligazodást kínál fel a mindennapokban. Mondanivalómat két kérdéskörhöz csoportosítottam: az elsőről rövidebben, a másodikról pedig a megszokott módon igyekszem szólni.

Kérdéssel folytatom mai beszédemet: Szabad-e ünnepnap életet menteni, vagy pusztulni hagyni? Mikor szaladtak veled vasárnap orvoshoz, vagy hívtál te orvost, hogy megmentsd a te kedvesedet? A harmadik kérdés: Ha meglátsz az utcán egy bénát, vagy meglátogatod a te hozzátartozódat, ki évek

óta nyomorék, megvárod-e vasárnapot, hogy meginduljon rajta a szíved, vagy nyomban elérzékenyülsz?

Ha bajba kerültünk, ha megkörnyékezett a halálos veszedelem, nem nézünk soha naptárba, hogy milyen nap is van, hanem igyekszünk, hogy ment-sük a menthetőt. Ha szembe találkozunk az utcán - a többi járókelő közül távolról elkülönülő - béna emberrel -, egy drága jó Istenem, őrizz meg kijelen-tés erejéig, megesis rajta a szívünk. Természetes, hogytovább megyünk, de természetellenes lenne nem venni tudomást a béna emberek nehézségeiről.

Éppen ezért a második kérdéskörben egy olyan csodát választottam be-szédem alapgondolatául, melynek mély tartalmi mondanivalóját csak akkor érthetjük meg, ha a következő kijelentésemre mindannyian odafigyelünk:

1368–1437 között élt Zsigmond, német római császár, cseh, majd ma-gyar király a német római császárságban, 50 éves uralma alatt városok fejlesz-tése, de Husz János megégetése is nevéhez fűződik. Róla jegyezték fel, hogy valaki egy alkalommal megkérdezte őt, miképpen lehetne az ember szeren-csés ebben a világban. Ő így felelt: „Ha egészséges napjaiban véghez viszi azt, amit betegségében fogadott”.

Sokan szerencsésnek tudjuk mondani ezt a pillanatot, melyben most ar-ra gondolunk, hogy bizony megsegített Isten, felgyógyultunk rövidebb-hosz-szabb betegségünkéből, sőt némelyek nem is voltunk még soha nehéz betegségben? Hogy tettünk-e fogadalmat, hogy ezt vagy amaszt tesszük, amennyiben meggyógyulunk, azt most ne részletezzük, hanem inkább mélyül-jünk el a felolvasott szentlecke sugallta gondolatokban!

A farizeusok társadalmában élt egy félkezére béna ember, kinek kör-nyezete nem tudott megszánni egy embert, nem tudott szeretni. A törvényt azonban képesek voltak megmagyarázni, s nemcsak a beteget - jelen esetben a hénát utasították el -, hanem a kéregető koldusokat is. A béna ember ismerte saját világát, mert sokat várakozott a zsinagógák hideg lépcsőin. Hiába nyúj-totta béna kezét az egészséges világ felé, mert feléje csak megvetés és nemtö-rődomség áradott.

Nagyon bántotta az is, hogy hénaságát, keserűségét nem oszthatta meg soha senkivel, pedig mennyivel boldogabb lehetett volna, ha valaki meghall-gatta, megvigasztalta volna. Nem tudott belenyugodni abba, hogy számára eb-ből a világból egy olyan keserves sarok jutott csupán, ahol az emberi keservek tömkelegéből képtelen kivergődni.

Szeretett volna olyan ember lenni, mint az átlag, de nem tudott úgy si-mogatni, mint más, képtelen volt két kézzel magához ölelni valakit, s fájón megszorítani őt, hogy a fájdalom érzéseibe belevegyülhessenek szeretetének tiszta sugarai. Az is szomorúsággal töltötte el, hogy nem tudott két kézzel imádkozni, mint mások, de áldást sem tudott emiatt osztani.

Ő hallgatta a farizeusok törvényt magyarázását, de hallgatta az Írást is az istentiszteletek alkalmával, s ezért már régóta felfigyelt arra a várakozásra, melyben élt az akkori zsidóság. Hallott valamit ő is Jézusról, aki már tevékeny-sége alatt vakokat, hénákat gyógyított meg, s-midőn kezére révedt tekintete, nyomban átvillant rajta a felismerés, hogy ez a szegény, szabadulást hirdető próféta az övé is. Abban a pillanatban átáradt rajta az a remény, melynek se-

gítségével hitte, hogy elegendő lesz egy egyszeri találkozás a Gyógyítóval, hogy végre ép ember lehessen. Elhatározta, hogy amennyiben Isten megsegíti őt erre a találkozásra, akkor odamegy a prófétához és megkéri őt arra, hogy gyógyítsa meg a béna kezét.

Kezdetben ápolgatott hite időnként mégis megrendült, s így lelkében kétség támadt, mert míg napról-napra várakozott a szokott helyen, a hideg lépcsőkön, gyakran megtörtént, hogy a zsinagógába siető, vagy onnan távozó farizeusok félrelökték, utat készítve maguknak. Már szinte megszokta a bánásmódot, s ezért önmagát kitartásra biztatta, s semmi nem rendíthette meg attól a pillanattól kezdve, mert ő Jézusra várt.

Egy szombati napon, tehát ünnepnapon történt meg az, amire régóta várt. Egy pillanatilag átsejlett rajta az ünnepnap szentsége és annak tiszteletben tartása, de képtelen volt feladni régi hittel táplált gyógyulási vágyát, hiszen olyan régóta várakozott, s olyan sok bántalmat elviselt ezért a rövid pillanatért. Mástól hallotta meg, hogy jön Jézus, s mostantól még jobban megerősödött a hite. A Mester alig érkezett a zsinagóga elé, mikor nyomban meglátta azt a hitet, mely kisugárzott a béna kezű emberből. A kérdéssel nem várakozott sokáig, bár látta maga körül a kíváncsi farizeusokat, s fülük hallatára megkérdezte az őt körülvevő tömegetől, hogy szabad-e szombat napon jót vagy rosszat tenni, életet megmenteni, vagy elveszíteni? Várható volt a néma csend, hisz ki lett volna olyan bátor a hallgatóság közül, de főképpen a farizeusok társaságából, aki a régi törvény ellen véteni mert volna? A mély hallgatás alatt a Mesteren szomorúság és harag cikázott végig, mert tudta, hogy amennyiben valakinek barma a verembe esett, nem várta meg, hogy elmúljon az ünnepnap, a vasámap, hanem igyekezett kimenteni onnan. Az őszinteségre lett volna szükség a néma hallgatás helyett. A csendet Jézus hívó szava törte meg: Állj középre te fájó szívű nyomorék, nyújtsd ki a kezed, mert neked szükséged van orvosra, hiszen te beteg vagy.

A béna kezű ember felsőhajthatott. Egy hosszú várakozás véget ért. Meggyógyult egy olyan ember, aki a fontos társadalom részére már régóta elveszett. Akit eddig félrelöktek, megvetettként kezeltek, pillanatok alatt példakép lett. A kitartó hitnek megtestesítője, ki minden emberi megaláztatást képes volt elviselni, s elsősorban önmagának bizonyítani be, hogy érdemes hinni egy olyan gyógyulásban, melyet az egyén is óhajt.

Kedves Testvéreim! Tudjátok mit juttatott eszembe ez a gyógyítási történet? Azt mindenekeelőtt, hogy közülünk milyen sokan fizetnek tömérdek szenvedéssel életükért. Míg mi, a többiek alkotunk, építünk, nevelünk, addig ők csak egyre gondolnak: Hinni a meggyógyulásukban. Érdekes módon Isten gondolt arra, hogy eggyé olvadjon az ép - egészséges a bénával, a magatehetetlennel. Ott érintjük el egymást, mikor minden kamatunkat itt hagyjuk, s elmegyünk az örökkévalóság útjára, meghal a béna és meghalunk mi is. Mi, az egészségesek a látható világot gyarapítottuk, ők, a bénák pedig a láthatatlant. Mi tudásunk legjavát adtuk, ők pedig a hitet minden mellé. S milyen nagy különbség van mégis köztünk a távozásunkkor! Az egészséges ember befejezetlennek, nyomorultnak találja általában az életét, a béna ember pedig úgy nyilatkozik, mint a történetbeli: Érdemes volt szeretni az életet. Nem hiába mondogatják már régóta, hogy a betegség testvére a gyógyulás.

Szeretett Testvérem! Valljuk be, hogy mi is sokszor vártuk és várjuk gyógyulásunkat. Nekünk nem kellett - hála Istennek - fetrengeni templomok hideg lépcsőjén. De bizakodni - igen. És hinni is kellett sokszor. Amennyiben gondoltunk béna testvéreinkre, akkor időszerű magunkra is gondolni, akik két kézzel sem tudtunk mindig megfelelően imádkozni és ölelni! Milyen sokszor tapasztaltuk már eddigi életünk folyamán, hogy csak annak nagy ajándék az egészség, aki beteg is volt. De szerencsésnek is csak az mondhatja magát, aki teljesíteni tudta betegségében tett fogadalmait. Ha szólítana Jézus, ki memnél-e állni ide, a középre? Jó! Hála Istennek nem vagy béna, sem nyomorék. De a szíved sokszor fáj keserveid miatt. Nehogy azt találd mondani Testvérem, hogy nem maradtál hűséges akkor is, mikor sorozatosan csak csalódás volt az osztályrészed? Milyen sokszor akartunk hasonló helyzetekben találkozni Jézussal, mert hittük, hogy meggyógyítja fájó szívünket.

Én elsőnek kilépek, és megkérem a Názáreti Mestert, hogy segítsen rajtam. Megmondom őszintén neki, hogy belátom régi tévedéseimet. Ha kaptam egy garast, még egy másik kellett mindig hozzá, mert Isten áldásaiból sosem volt elég. Sok koldus nyújtja felém a kezét, de nem tudok mindeniknek adni, pedig mindenik hiszi rólam, hogy megtehetném. Ők tudják rólam, hogy én nem vagyok koldus. Én pedig tudom magamról, hogy én is kérek állandóan valamit. Te nem így vagy ezzel a kéréssel, Testvérem? Ha igen, gyere, bátorodj mellém állni, hisz mindannyiunkat szólít Jézus, hogy álljunk ki a középre. Kérjünk egyszerre: *alamizsna helyett hitet és arany helyett reményt.* Ámen.

AZ ÍGÉRET BETELJESÜLÉSE

Zsidó 6, 11–12

Kedves Atyámfiai, Testvéreim!

A nekünk adott napokat megélve - hála Istennek - ebben az évben is eljutottunk egyik nagyon kedves állomáshelyünk előtti naphoz: március 15-éhez. De nemcsak megérkeztünk most, hanem megelőzően többször átélhetjük ennek a napnak titokzatosságát és lelket emelő örömeit is. Én most nem kérdezek meg senkit, hogy eddig hogy ünnepeltetek s egymást is kíméljük meg a hasonló kérdésektől, hogy ki - ki hogyan élte meg eddig ezt a napot. Ellenben szeretném azt, ha e mai és holnapi napot úgy élhetnének meg közösen, hogy egymás kezébe kapaszkodva méltók maradhatnánk múltunkhoz.

Sokan azt mondogatják, hogy ez és a hasonló ünnepek elveszítették varázsukat, pedig nagyon hajlom arra az álláspontra, miszerint maga az ember hanyagolja el a napnak varázslatát. Tévedés volna azt hinni, hogy ezt a napot nem előzi meg előkészület, mert az embernek saját magát kellene előkészítenie, sőt segítő kezet nyújtania másoknak is arra, hogy elgondolkozzon múlton és jövődön, s azokat a szálatokat, gyökereket keresse, melyekből maga is, másokhoz hasonlóan, táplálkozik.

Most megismételem az alapgondolatot, hogy még egyszer és fokozottabban figyelmeztesselek titeket. Úgy cseng a fülemben, mint egy atyai intés, tanács. Amennyiben hétköznapi fordítom a gondolatot, tapasztalható, hogy